

13. Gotowość reagowania i reagowanie na wypadki przy pracy i awarie

13.1. Jak zapewnić właściwe reagowanie na wypadki lub awarie?

Wszystkie działania w systemie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy powinny być skierowane przede wszystkim na aktywne zapobieganie zagrożeniom. Oznacza to, że każde zagrożenie powinno zostać zidentyfikowane, a związane z nim ryzyko odpowiednio ograniczone przed wystąpieniem niekorzystnych skutków zagrożenia. Jednak trudno jest zakładać, że wprowadzenie systemu zarządzania doprowadzi do całkowitego wyeliminowania wypadków przy pracy. Dlatego w każdym systemie zarządzania BHP należy opracować odpowiednie procedury gotowości reagowania i procedury reagowania na wypadki przy pracy i awarie, które pozwalają na ograniczenie skutków wypadku lub awarii, jeżeli takie wystąpią.

Podstawowe zasady postępowania w razie wystąpienia wypadku przy pracy określono w przepisach prawnych. Zawierają one wymaganie, aby był zapewniony w przedsiębiorstwie sprawnie funkcjonujący system pierwszej pomocy oraz środki niezbędne do udzielenia tej pomocy. Jeżeli dojdzie do wypadku przy pracy, to obowiązkiem pracodawcy jest przeciwdziałanie zagrożeniom oraz zapewnienie udzielenia pierwszej pomocy osobom poszkodowanym, ustalenie okoliczności oraz przyczyn wypadku i zastosowanie środków zapobiegających podobnym wypadkom w przyszłości, a w razie wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego - zawiadomienie inspektora pracy i prokuratora. W przepisach prawnych dotyczących działalności, stwarzającej możliwość wystąpienia nagłego niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia pracowników, wymaga się zapewnienia takich odpowiednich środków, umożliwiających właściwe reagowanie w razie wystąpienia niebezpieczeństwa, jak: urządzenia i sprzęt ratowniczy, a także przygotowania do prowadzenia akcji ratunkowej odpowiednio przeszkolonych osób. Ustalone również powinny być w przedsiębiorstwie zasady postępowania w razie wystąpienia pożaru lub klęski żywiołowej.

Konieczność stworzenia warunków, umożliwiających właściwe reagowanie w razie wystąpienia wypadku przy pracy lub awarii - wynika więc z wymagań określonych w przepisach prawnych i dotyczy wszystkich przedsiębiorstw. W większości przedsiębiorstw, nawet tych niewdrażających systemów zarządzania BHP, istnieją odpowiednie procedury gotowości reagowania i procedury reagowania na wypadki przy pracy oraz awarie. Wymaganie opracowania takich procedur i wskazanie na potrzebę ich sprawdzania w symulowanych warunkach oraz dokonywania ich przeglądu i aktualizacji sformułowano w normie polskiej PN-N-18001:1999.

13.2. Czy ustalone zasady gotowości reagowania i zasady reagowania na wypadki przy pracy i awarie są zgodne z wymaganiami i wytycznymi zawartymi w normach serii PN-N-18000?

W ocenie zgodności ustalania zasad gotowości reagowania i zasad reagowania na wypadki przy pracy oraz awarie z wymaganiami i wytycznymi zawartymi w normach polskich serii PN-N-18000 mogą pomóc odpowiedzi na następujące pytania:

- czy ustalono zasady postępowania w razie wypadku przy pracy?
- czy wszyscy pracownicy są informowani o zasadach postępowania w razie wypadku przy pracy?
- czy ustanowiono udokumentowaną procedurę gotowości reagowania i procedurę reagowania na wypadki przy pracy ?
- czy ustalono sposób postępowania w razie poważnej awarii (np.: wybuchu lub pożaru)?
- czy wszyscy pracownicy są informowani o zasadach postępowania w razie awarii?
- czy ustanowiono udokumentowaną procedurę gotowości reagowania i procedurę reagowania na awarie?

- czy ustalone procedury gotowości i reagowania są sprawdzane w symulowanych warunkach?
- czy zostały ustalone zasady współdziałania ze specjalistycznymi służbami ratownictwa technicznego?
- czy procedury gotowości reagowania oraz reagowania na wypadki i awarie są przeglądane i w razie potrzeby uaktualniane po wystąpieniu wypadku lub awarii?
- czy są wykonywane przeglądy urządzeń i sprzętu używanego w sytuacjach wypadkowych i awaryjnych?
- czy są zapewnione środki niezbędne do udzielenia pierwszej pomocy?